

ψεν ὅμως ὀλίγον χρόνον εἰς τὴν Τύρον, ἕως ἢ διατάξας ὅλα τὰ πράγματα τῶν τόπων, ὅσους ἔμελλε ν' ἀφήσῃ κατόπιν, ὤρμησεν εἰς ἀπόκτησιν νέων τόπων. Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν μαθὼν, ὅτι ἡ γυνὴ τῆς Δαρείου Στατεΐρα ἀπέθανεν ἐν ὠδίσειν, ἐπέσρεψεν εἰς τὴν Τύρον, καὶ ἔθαψεν αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς καὶ βασιλικῶς.

Ὁ Δαρεῖος μαθὼν τὸ θλιβερὸν συμβᾶν ἀπὸ τὸν Τύρων, ἓνα τῶν εὐνέχων τῆς Στατεΐρας, ὁ ὁποῖος ἔφυγεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐνθυμῆμενος τὰς ὠραίας χάριτας, τὸ εὐγενικὸν ἦθος καὶ τὰς ἀρετὰς τῆς ταλαιπώρου βασίλισσης· πρὸ πάντων δὲ σοχαζόμενος, ὅτι ἀπέθανεν ἐν δουλείᾳ χωρὶς νὰ ἔχη καὶ ἄνθρωπον διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὰς πόνους, ἢ νὰ κλείσῃ τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἀποδνησκύσης, καὶ ὅτι δὲν ἐτάφη βασιλικῶς καὶ ὡς ἔπρεπεν εἰς σύζυγον τῆς Περσικῆς μονάρχου, ἐλυπεῖτο καὶ ἐθρήνει ἀπαρηγόρητα. Τότε ὑπολαβὼν ὁ εὐνέχος εἶπε, “μὴ θρήνει, βασιλεῦ, ἐπὶ τέτοις· διότι ἔτε ζῶσα ἡ Στατεΐρα, καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ τὰ τέκνα ἠδ' ἀνέστησαν καμμίαν ἐλάττωσιν καὶ ὑφῆσιν τῶν προῶθεν ἀγαθῶν καὶ καλῶν, ἢ ἄλλοτι δεινὸν, ἐκτὸς ὅτι ἡ ὄψις σου δὲν ἔλαμπεν ἐπ' αὐτάς, τὴν ὁποῖαν ὁ μέγας Ὀρομάσδης θέλει ἀναλάμψῃ πάλιν λαμπρὰν, ἔτε ἀποθανῆσα ὑπερήθη τῆς πρεπέσης Σεραπείας, ἀλλ' ἐτάφη μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτιμήθη καὶ ἐμέ τὰ δάκρυα τῶν ἐχθρῶν· διότι ὅσον τρομερὸς εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν πόλεμον, τόσον εἶν' ἐπικεικῆς καὶ φιλάνθρωπος πρὸς τὰς νικηθέντας.” Ταῦτα ἀκέσας ὁ Δαρεῖος, ἔπεσεν εἰς ἀτόπως ὑποψίας, καὶ λαβὼν κατ' ἰδίαν τὸν εὐνέχον, ἠρώτησεν οἰκείως

ἐ φιλικῶς, ἐξορκίζων αὐτὸν εἰς τὸ μέγα φῶς τῆ
 Μίθρα (1) ἐ εἰς τὴν δεξιὰν τῆ βασιλείως, ἄρα μή-
 πως κλαίων τὸν θάνατον τῆς Στατεΐρας, ἔκλαιε τὴν
 παραμικροτάτην ἀπὸ τὰς δυσυχίας; “ἐπειδὴ τί ἄλλο;
 ἔλεγεν, ἠμπόρει νὰ παρακινήσῃ νέον ἄνδρα νὰ δει-
 ῖξῃ τόσην τιμὴν καὶ συμπάθειαν πρὸς τὴν γυναῖκα
 ἢ τῆ μεγίστη ἐχθρῶ, ὅσον ἡ συμπαθεσάτη ἀπὸ ὅλας
 ἡτὰς ἐνώσεις;” Ἐτι λέγοντος αὐτῆ, ὁ Τίρειος πεσὼν
 κατὰ γῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, ἰκέτευε τὸν βασιλέα νὰ
 εὐφημῇ ἐ νὰ μὴ ὀμιλῇ ἀναξίως ἑαυτῷ, μήτε ὕ ἀδι-
 κῆ τὸν Ἀλέξανδρον ἐ νὰ καταιοχύνῃ τὴν Στάτειραν.
 ἐ κινῶν ὄρκους φρικώδεις ἔλεγεν, ὅτι ἡ σωφροσύνη
 τῆς Στατεΐρας ἦταν εἰς αὐτὴν ὡς πύργος ἀκαταμά-
 χητος, ἐ ὅτι ὁ Δαρεῖος εἶχεν ἄλλην πηγὴν παρηγο-
 ρίας, τὴν μεγαλοψυχίαν τῆ Ἀλεξάνδρου, ἡ ὁποία,
 ἔλεγεν, ἐφάνη λαμπρότερον εἰς τὴν νίκην τῶν πα-
 θῶν, παρὰ εἰς τὴν νίκην τῶν ἐχθρῶν. Τότε ὁ Δα-
 ρεῖος παρακινούμενος ὑπὸ εὐγνωμοσύνης ἐ χαρᾶς, ἀ-
 ναβλέψας καὶ χεῖρας ἀνατείνας πρὸς ἔρανόν, ἐπήυ-
 χετο, ὡς λέγουσιν, ἔτω. “Θεοὶ γενέθλιοι ἐ βασι-
 λειοὶ, δότε μοι ὕ ἀφήσω τὴν τύχην τῆς Περσίας
 ὡς εὔρον πλυσίαν ἐ ἀκμάζουσιν, διὰ νὰ δυνηθῶ ὕ
 ἀνταμείψω ἀξίως τὰς πρὸς τὰ φίλτατά με χάριτας
 ἢ τῆ Ἀλεξάνδρου· εἶδὲ καὶ ἐφθασε τὸ προωρισμένον
 τέλος τῆς βασιλείας ἐ τῆ μεγέθους τῆς Περσίας,
 ἢ ἄμποτε νὰ μὴ καθίσῃ ἄλλος εἰς τὸν θρόνον τῆ Κύ-
 ρου, πλὴν τῆ Ἀλεξάνδρου.” Τὰ τοιαῦτα φρονήματα

(1) Οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον τὸν ἥλιον ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆ Μίθρα, τὴν δὲ σελήνην ὑπὸ τὸ τῆς Μίθρας.

ένος δεσπότη ἀποδεικνύουσι τὴν ἐλευθεροπρεπή αὐτῆ διάθεσιν.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἤρχετο πρὸς τὸν Τίγριν, ὅπως ἤλπιζε ν' ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ συγκροτήσῃ μάχην, ἢ ὁποῖα ἔμελλε νὰ κρίνῃ τὴν μέλλουσαν τύχην τῶν ἐθνῶν. Ὁ Δαρείος ἐπρόβαλεν ἤδη δις τὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἔδειμίαν ἐλπίδα βλέπων δίχως νὰ ὑπαχωρήσῃ τὴν βασιλείαν ὅλην, ἠτοιμάζετο πάλιν εἰς πόλεμον· καὶ συναθροίσας εἰς τὴν Βαβυλῶνα στρατεύματα κατὰ τὸ ἥμισυ μεγαλύτερον παρὰ τὸ ἐν τῷ Ἰσσοῦ, ἤρχετο πρὸς τὴν Νίνον μετ' ὅλας τὰς δυνάμεις, αἱ ὅποσαι ἐσκέπαζον ὅλας τὰς πεδιάδας τῆς Μεσοποταμίας· καὶ μαθὼν ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἐπλησίασε, προέπεμψε τὸν ἑπαρχὸν Σατροπάτην μετ' ἑξήκοντος ἑκλεκτοῦ ἵππεις, καὶ δὲς ἑξήκοντος εἰς τὸν Μαζαῖον τὸν ἑπαρχὸν τῆς χώρας ἐκείνης, διώρισε νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τὴν διάβασιν τῆς ποταμῆς, καὶ νὰ ἐρημώσῃ καὶ νὰ καύσῃ τὴν χώραν, ὅθεν ἐκεῖνος ἔμελλε νὰ περάσῃ· πλὴν δὲν ἐπρόφθασε.

Ὁ Τίγρις εἶναι ὁ ὀρμητικώτατος ποταμὸς τῆς Ἀσίας, καὶ οἱ στρατιῶται τῆς Ἀλεξάνδρου ἔχοντες τὰ ὄπλα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μόλις ἐδύναντο ν' ἀντιπαλαίσκων εἰς τὴν φορὰν τῆς ῥεύματος. Ὁ δὲ βασιλεὺς πορευόμενος περὶ μετὰ τῶν στρατιωτῶν, εἰδείκνυε τῇ χειρὶ τὸν δρόμον, καὶ ἐπρόσασσε μεγαλοφώνως νὰ σώσωσι μόνον τὰ ὄπλα, τὰ δὲ λοιπὰ πράγματα, ὅσα τὸς ἐμπόδιζον, ν' ἀφήσκων εἰς τὴν φορὰν τῆς νερῆς, καὶ ἔτι μετὰ πολλὰς ἀγῶνας ἐπέρασσε τὸν ποταμὸν μετὰ τῆς στρατεύματος, καὶ ἐστρατοπέδευσε δύο ἡμέρας πλησίον τῆς ποταμῆς παρατεταγμένος. Ἦ τότε συμβῆσα ἔκλειψις τῆς σελήνης ἐφόβισεν ἐκ ὀλίγον

τὸς στρατιώτας τῆ Α'λεξάνδρου, ὁ ὁποῖος βλέπων τῆ-
 το, διώρισε μερικὰς Αἰγυπτίους μάντεις νὰ εἰπωσιν,
 ὅτι ἡ σελήνη προεμήνυε φθορὰν τῶν βαρβάρων καὶ ὄχι
 τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔτις ἐπιρρώσας αὐτὸς, ἐμίσησε
 περὶ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἤρχετο ἐναντίον τῆ ἐχθρῆ
 ἔχων κατὰ μὲν τὴν δεξιὰν τὸν Τύγγριν, κατὰ δὲ ἀ-
 ρισερὰν τὰ Γορδύνια ὄρη. Περὶ τὴν ἀνατολὴν τῆ ἡ-
 λίου ἦλθον οἱ κατάσκοποι λέγοντες, ὅτι ὁ Δαρειος εὐ-
 ρίσκετο 150 στάδια (20 μίλια) μόνον μακρὰν. Τότε δὲ
 πάντων ἀναμνηόντων ὅσον ἔπω τὴν μάχην, ὁ Δαρειος,
 ὅστις ἐζήτησεν ἀπράκτως δις τὴν εἰρήνην, ἐπρόβαλεν
 ἤδη νέας συνθήκας εἰρήνης (1) ὠφελιμωτέρας παρὰ
 πρότερον. Ἀλλ' ὁ Α'λέξανδρος ἀπέρριψε τὰ προβλή-
 ματα ἀποκρινόμενος ὑπερηφάνως, ὅτι ὁ κόσμος δὲν
 ὑπομένει δύο ἡλίας, μήτε δύο βασιλεῖς. Κατὰ τῆσαν
 τὸν τρόπον πᾶσα ἐλπίς εἰρήνης ἔχετο, καὶ ἀμφοτέρω
 τὰ μέρη ἐξ ἴσης θυμωμένα καὶ φιλότιμα ἠτοιμάζοντο
 εἰς μάχην. Ὁ Δαρειος ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῆ χω-
 ρίς ὀνομαζομένης Γαυγάμηλα καὶ τῆ ποταμῆ Βυμάδε
 εἰς μίαν πεδιάδα μακρὰν τῶν Ἀρβήλων· ἐξωμάλισε
 δὲ πρότερον αὐτὴν τὴν πεδιάδα, ὅπως ἐμελέτα νὰ
 συγκροτήσῃ τὴν μάχην, διὰ νὰ ἐμπορῶσιν αἱ ἄμαξαι
 καὶ τὸ ἵππικὸν νὰ κινῶνται εὐλευθέρως, ἐνθυμέμε-
 νος ὅτι τὰ στρατὰ τῆς Κιλικίας προξένησαν ἐκεῖ τὴν
 φθορὰν τε.

Ὁ Α'λέξανδρος μαθὼν τῆτο, ἐμεινεν αὐτῆ, ὅ-
 πως ἦτο, τέσσαρας ἡμέρας, καὶ ἀνέπαυσε καὶ τὸ στρα-

(1) 30,000 τάλαντα ὡς λύτρα καὶ ὅλας τὰς χώρας ἀ-
 πὸ τῆ Εὐφράτης ἕως τῆ Ἑλλησπόντου (Κέρτ. 3, 11. 1^{ος},
 11, 12, 10).

τευμα, ἔτειχισε ἔν τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ
 χάρακα, διανοόμενος ἢ ἀφήσῃ αὐτῷ ὅλα τὰ σκευο-
 φόρα ἔν τῆς ἀχρήστου στρατιώτας, ἔν νὰ φέρῃ τῆς ἄλ-
 λης ἐναντίον τῆ ἐχθρῆ ἔχοντας μόνον τὰ ὄπλα. Διὸ
 ἐμίσησε παρατεταγμένους περὶ τὰς ἐννέα τῆς νυκ-
 τὸς, μέλλων περὶ τὸν ὄρθρον νὰ πολεμήσῃ τὸν Δα-
 ρειον, ὁ ὅποιος μαθὼν τῆτο, παρέταξε ἔν αὐτὸς τὸ
 στρατευμα ὡς εἰς μάχην. Τὰ στρατεύματα ἦσαν ὡς βο-
 σάδια (2-3 μιλ.) μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων. Ὄταν ὁ Α'-
 λέξανδρος ἔφθασεν εἰς τὰ ὄρη, ὄφεν ἐδύνατο νὰ ἴδῃ
 ὅλον τὸ ἐχθρὸν στρατευμα, ἐσάθη ἔν συγκαλέ-
 σασ τῆς πρώτης στρατηγῆς Μακεδόνας τε καὶ ξένου,
 συμβῦλιον ἐποίησεν ἂν ἔπρεπε ἢ ἀρχίσῃ εὐθὺς τὴν
 μάχην, ἢ νὰ στρατοπεδεύσῃ αὐτῷ. Ἡ τελευταία γνώ-
 μη ἐψηφίσθη· ἐπειδὴ ἐκρίθη πρέπον νὰ προγνωρίσῃ
 τὸν τρόπον τῆς μάχης, καὶ νὰ ἴδῃν ἀκριβέστερον τὰς
 τάξεις τῶν πολεμίων. Ὄφεν τὸ μὲν στρατευμα ἐστρα-
 τοπεδέυσει ὡς εἶχεν αὐτῷ· ὁ δὲ Α'λέξανδρος ἀναλα-
 βὼν τὸ ἄλλο πεζικὸν καὶ τῆς βασιλικῆς ἵππεις, πε-
 ριήρχετο ἐν κύκλῳ, περιεργαζόμενος τὴν χώραν ὅ-
 λην, ὅπῃ ἐμελλε νὰ γένη ἡ μάχη· ἐπανελθὼν δὲ ἔν
 συγκαλέσασ πάλιν τῆς αὐτῆς στρατηγῆς εἶπεν, ὅτι
 αὐτῆς μὲν δὲν ἐχρειάζετο νὰ παρακινήσῃ εἰς τὸν ἀ-
 γῶνα, ὅτι ἡ ἀνδρία καὶ τὰ ἐνδοξα κατορθώματα ἦ-
 σαν ἱκανὰ νὰ τῆς παρορμήσῃν εἰς τὴν δόξαν, παρε-
 κάλει δὲ μόνον νὰ παρασῆσῃν ἕκαστοι εἰς τῆς στρατιώ-
 τας, ὅτι αὐτοὶ δὲν θέλῃν πολεμήσει ὑπὲρ Φοινίκης
 ἢ Αἰγύπτου, ἀλλ' ὑπὲρ συμπάσης τῆς Ἀσίας, τῆς
 ὁποίας εἰς μόνος ὁ δεσπότης ἔσαι ὁ νικήσας, καὶ ὅτι
 μόνον μετὰ τελείαν νίκην ἢ μπόρῃν αὐτοὶ νὰ ἐλπίζῃν
 σῶαν τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα, οἱ ὅποιοι ἐπί-

ρασαν τόσας πολλές ἐπαρχίας, ἔ ἀφῆκαν ὀπίσω τόσους πολλές ποταμούς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐκέλευσε ἢ ἀναπαυθῶσι.

Λέγουσι τινές, ὅτι ὁ Παρμενίων ἐσυμβέλευσε τὸν βασιλέα νὰ πολεμήσῃ τὴς Πέρσας διὰ νυκτὸς λέγων, ὅτι εὐκόλως ἐδύνατο νὰ τὴς νικήσῃ ἂν ὀρμήσῃ ἐξαίφνης ἔξαις τὸ σκότος. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο εἰς ἐπήκοον πάντων, ὅτι δὲν ἤρμοζεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον νὰ κλέψῃ τὴν νίκην, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ νικήσῃ φανερά ἔξαις σοφίσματος. Αὕτη ἡ ἀπόκρισις ἦτο μὲν ὑπερήφανος, ἀλλὰ συνετωτάτη, διὰτι μέγας κίνδυνος ἦτο νὰ ὀρμήσῃ διὰ νυκτὸς εἰς στρατεύμα τόσον πολυάριθμον καὶ εἰς τόπον ἄγνωστο· πρὸς δὲ καὶ ὁ Δαρειος φοβούμενος τὴν διὰ νυκτὸς προσβολὴν, ἐπειδὴ δὲν ἔκαμε χαλαρώματα εἰς τὰ στρατάπεδον, ἠνάγκασε τὴς στρατιώτας ἢ ἀγρυπνήσωσι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐνόπλοι, τὸ ὅποιον πρῆξένησεν εἰς αὐτὸν ἔπειτα μεγάλην ζημίαν ἐν τῇ μάχῃ διὰ τὸν κόπον τῆς ἀγρυπνίας ἔξαις τῶν στρατιωτῶν. Ἐν δὲ τῷ ὄντι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπῆλθεν εἰς τὴν σκηνὴν διὰ ἢ ἀναπαυθῆναι τὸ λοιπὸν μέρος τῆς νυκτὸς· ἀλλ' ἀναλογιζόμενος μετὰ τινος ταραχῆς τὸ ἀποβησόμενον τῆς μελλούσης μάχης, δὲν ἐδυνήθη εὐθὺς νὰ κοιμηθῆ· τέλος δὲ βεβαρυμμένος τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν πολλῶν φροντίδων ἐκοιμήθη πρὸς τὸν ὄρθρον τόσον βαθὺν ὕπνον παρὰ τὰ εἰωθὸς, ὥστε οἱ στρατηγοὶ συναγόμενοι περὶ τὸν ὄρθρον ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς διὰ νὰ λάβωσι τὰ παραγγέλματα, ἐθαύμαζον καθ' ὑπερβολὴν ὅτι δὲν ἐξύπνησε, ἔξαις ἐπρόσβαξαν τὴς στρατιώτας νὰ φάγωσι. Τέλος δὲ ὁ Παρμενίων τὸν ἐξύπνισε, ἔξαις ἐθαύμαζεν εὐρὼν αὐτὸν κοιμώμενον ὕπνον γλυκὺν ἔξαις ἡσυχον τότε, ὅτε ἔμελλε νὰ συγ-

προτήση μάχην κρίσιμον. “Καὶ πῶς, εἶπεν, εἶναι δυνατὸν εἰς ἐμὲ νὰ μὴ εἶμαι ἡσυχος, ὅταν ὁ ἐχθρὸς ἔρχηται νὰ παραδοθῆ εἰς τὰς χεῖράς μου;” καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔλαβε τὰ ὄπλα καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ παρατρέχων ὅλα τὰ τάγματα τῶν στρατιωτῶν, παρεκίνει νὰ πολεμήσωσιν ἀνδρείως, καὶ νὰ φανῶσιν, εἰ δυνατόν, ἀξιώτεροι τῆς παλαιᾶς φήμης καὶ δόξης.

Μεγάλη ἀνομοιότης εὕρισκετο μεταξὺ τῶν δύο στρατευμάτων κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀνδρίαν. Τὸ στρατεῦμα τῆ Δαρείου συνίστατο τελάχιστον ἀπὸ 600,000 πεζοὺς καὶ 40,000 ἵππους· τὸ δὲ τῆ Αἰ. Λεξάνδρου δὲν ὑπερέβαινε τὰς 40,000 ἵππους, καὶ 70.80,000 πεζοὺς. Ἀλλ’ ἔτι μὲν ἦσαν ὅλοι πρόθυμοι καὶ ἀνδρείοι, ἐκεῖνοι δὲ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ ὄχι στρατιωτῶν, ψιλὸν φάντασμα καὶ ὄχι ἀληθινὸν στρατεῦμα. Ἡ δὲ τάξις τῆ στρατῆ ὑπῆρχεν ἢ αὐτὴ σχεδὸν ἐκατέρωθεν, καὶ αἱ δυνάμεις παρετάχθησαν εἰς δύο τάξεις, τὸ μὲν ἵππικὸν εἰς τὰς πτέρυγας, τὸ δὲ πεζικὸν εἰς τὸ κέντρον, ἀμφότεραι ἔχουσαι στρατηγὸς τὰς πρώτας τῶν διαφορῶν γενῶν, ἐξ ὧν ἐκεῖναι συνίσταντο, καὶ πάλιν σχετικῶς διοικῆμεναι ἀπὸ τῆς ἐγκριτωτέρας στρατηγὸς τῆ βασιλείου. Τὸ μέτωπον τῆς Περσικῆς στρατιᾶς ἐσκεπάζετο ἀπὸ διακοσίας δρεπανηφόρου ἀμάξας καὶ ἀπὸ δεκαπέντε ἐλέφαντας. Ὁ Δαρεῖος ἔμεινεν εἰς τὸ κέντρον τῆς πρώτης τάξεως, καὶ παρεκτός τῶν σωματοφυλάκων, οἵτινες ἦσαν οἱ ἐκλεκτοὶ τῶν στρατιωτῶν, ἐδυναμώθη καὶ ἀπὸ τὸ πεζικὸν τῶν Ἑλλήνων, τὰς ὁποῖας διέταξε πλησίον αὐτῆ, νομίζων αὐτὰς μόνυς ἰκανὰς ν’ ἀντισταθῶσιν εἰς τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· βλέπων ὁμῶς, ὅτι τὸ στρατεῦμά τε περιελάμβανε περισσότερον τόπον παρὰ τὸ τῆ ἐχθρῆ, διενοεῖτο νὰ κυκλώσῃ τὴν

τες, ἔκαστος καὶ ὀρμήσῃ αἰφνιδίως ἀπ' ἔμπροσθεν ἢ πλαγίως, τὸ ὅποιον ὅμως διὰ τὴν θέσιν τῆς Ἀλεξάνδρου ἐμεινεν ἀπρακτον.

Ὁ Δαρειος φοβόμενος μὴ διώξωσιν αὐτὸν οἱ Μακεδόνες ἀπὸ τὴν πεδιάδα, τὴν ὁποίαν ἐξωμάλισε, ἢ ἀναγκασθῆναι ἢ ἀναχωρήσῃ εἰς ἄλλην ἀνίσον ἢ ἀνώμαλον, παρήγγειλεν εἰς τὸ ἵππικὸν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, τὸ ὅποιον εἶχε περισσοτέραν περιοχὴν παρὰ τὸ ἵππικὸν τῆς δεξιᾶς τῆς ἐχθρῆς πτέρυγος, νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ κυκλώσῃ τὰς Μακεδόνας ἐκ πλαγίων, διὰ νὰ μὴ ἐκτανθῶσιν ἔτι περαιτέρω. Τέτυθεν δὲ γενομένου, ὁ Ἀλέξανδρος ἔπεμψεν ἐναντίον ἐκείνων τὰς μισθοφόρους ἵππεας καὶ στρατηγὸν τὸν Μενίδα· ὅμως βλέπων, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τὰς ἐχθρὰς, ὄντας περισσοτέρως τὸν ἀριθμὸν, ἔπεμψε βοηθὰς ἢ τὰς Παίονας ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Ἀρέταν, ἢ τὰς ξένους ἵππεας. Οἱ ἵππεις Πέρσαι ἔμνον ἦσαν περισσοτέροι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' εἶχον ἢ ψώρακας, οἱ ὅποιοι ἐφύλαττον αὐτὰς τε καὶ τὰς ἵππους ἀσφαλέστερον, ἢ παρείχον πολλὰ πράγματα ἢ κόπυς εἰς τὸ ἵππικὸν τῆς Ἀλεξάνδρου. Ἀλλ' ὅμως οἱ Μακεδόνες ὤρμησαν ἀνδρείως, ἢ τέλος ἔτρεψαν τὸν ἐχθρὸν εἰς φυγὴν. Ἐν δὲ τῷ τῷ, ἀφῆκαν οἱ βάρβαροι τὰς δρεπανηφόρους ἀμάξας ἐναντίον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων, διὰ νὰ τὴν βάλωσιν εἰς ἀταξίαν, ἀλλ' ἐς μάτην· διότι ἢ ταραχὴ, τὴν ὁποίαν ἔκαμνον οἱ ψιλοὶ στρατιῶται κρούοντες τὰς ἀσπίδας μετὰ ξίφῃ, ἢ τὰ βέλη τὰ πανταχόθεν ριπτόμενα, ἐφόβισαν τὰς ἵππους τόσο, ὥστε πολλοὶ αὐτῶν ὤρμησαν ὀπίσω πρὸς τὰς ἰδίους Πέρσας· ἄλλοι δὲ πιάνοντες τὰς χαλινὰς τῶν ἵππων, ἐκρήμνιζον ἢ κατέκοπτον τὰς

ἀναβάτας· ὅσαι δὲ ἀπὸ τὰς ἀμάξας ἔτυχον πεσεῖσαι πρὸς τὴν φάλαγγα, ἐχώρην διὰ τῶν μεγάλων διασημάτων, ὅσα οἱ Μακεδόνες ἔκαμνον κατὰ τὰς παραγγελίας τῆ βασιλείως, καὶ ἔτιω δὲν ἔκαμνον σχεδὸν ζημίαν.

Βλέπων ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἐκίνει ὅλην τὴν φάλαγγα κατ' αὐτῆ, ἐθάρρυνε τὴς στρατιώτας διὰ τῆ ἀκολύθου στρατηγήματος. Ὅτε ἡ μάχη ἦτο σφοδρὰ, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐκινδύνευον τὰ μέγιστα, ὁ μάντις Ἀρίσανδρος ἐνδεδυμένος λευκὴν εὐλήν, καὶ ἔχων εἰς τὴν χεῖρα κλόνον δάφνης, ἔρχεται πρὸς τὴς στρατιώτας κατὰ τὰς παραγγελίας τῆ βασιλείως, καὶ κρᾶζων ὅτι ἴδεν αἰτὸν περιϊπτάμενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆ Ἀλεξάνδρου, σύμβολον βέβαιον τῆς νίκης, ἐδείκνυε τῷ δακτύλῳ τὸ νομιζόμενον πτηνὸν εἰς τὴς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι θάρρυντες εἰς τὴς λόγους τῆ μάντεως, ἐφαντάσθησαν ὅτι καὶ αὐτοὶ τὸ ἴδον, καὶ ἔτιω ὤρμησαν πάλιν εἰς τὴν μάχην ἀνδρειότερον καὶ προθυμώτερον. Ὁ Ἀλέξανδρος ἤδη διεπέρασεν ἕως ἐκεῖ, ὅπου εὗρίσκετο ὁ Δαρεῖος, καὶ ἡ παρουσία τῶν δύο ἀνταγωνιστῶν βασιλέων ἐνέπνευσε καὶ εἰς τὰ δύο μέρη νέαν τόλμην. Ὁ Δαρεῖος ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἀμάξης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφ' ἵππου, ἀμφότεροι καταπεφραγμένοι ἀπὸ τῆς ἀρίστου καὶ γενναιοτάτης στρατηγῆς καὶ στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἐφονεύοντο μόνον ὑπὲρ τῶν βασιλέων. Ἡ μάχη ἐχρημάτισε σκληρὰ [καὶ φονικωτάτη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἀκοντίσας ἐφόνευσε τὸν ἡνίοχον τῆ Δαρείου, πάντες, Πέρσαι τε καὶ Μακεδόνες, ἐνόμισαν ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐφονεύθη. Ὅθεν ὀλολύζαντες καὶ θρηνηντες οἱ περὶ αὐτὸν Πέρσαι, ἐτάραξαν σχεδὸν ὅλον τὸ κράτευμα· καὶ οἱ συγγενεῖς τῆ Δαρείου, ὅσοι ἦσαν κα-

τὰ τὴν ἀρισεράν τε, ἔφευγον ὁμῶς μετὰ τὴν σωματοφύλακας, ἀφέντες τὴν ἄμαξαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον εἰς τὸ μέσον τῆς τάγματος οἱ κατὰ τὴν δεξιὰν εὐρισκόμενοι. Δέγουσιν, ὅτι τότε ὁ Δαρειὸς σπασάμενος τὸ ξίφος, ἐσυλλογίζετο ἂν ἔπρεπε ἢ ἀποφύγειν τὴν ἀτιμον φυγὴν μετὰ τὸν ἔντιμον θάνατον· ἀλλὰ βλέπων ἐκ τῆς ἀμάξης, ὅτι οἱ στρατιῶται ἔτι ἐμάχοντο, ἠσχύνετο νὰ τὴν ἀφήσῃ· καὶ ἐν ᾧ εὐρίσκετο μεταξὺ φόβου καὶ ἀπελπισμῶ, οἱ Πέρσαι κατ' ὀλίγον ὑπεχώρουν καὶ ἐχάλασαν τὰς τάξεις, καὶ ἤδη τὸ γινόμενον δὲν ἦτο πλέον μάχη, ἀλλὰ φόβος. Τότε δὴ καὶ ὁ Δαρειὸς μετασρέψας τὴν ἄμαξαν, ἔφευγε σὺν τοῖς λοιποῖς. Ὁ δὲ νικητὴς Ἀλέξανδρος καταδίωκεν αὐτόν· ἀλλὰ μαθὼν, ὅτι ἡ ἀρισερὰ πτέρυξ τῆς στρατεύματός τε διοικημένη ὑπὸ τῆς Παρμενίωνος ἐκινδύνευεν, ἔπαυσε καταδίωκων τὸν Δαρειὸν, τὸν ὁποῖον ὀλίγον ἔλιπε νὰ φθάσῃ, καὶ ἐπιστρέψας ὤρμησεν εἰς τὴν Περσικὴν ἵππειον, οἱ ὅποιοι ἤρπασαν τὸ στρατόπεδον καὶ ἀνεχώρουν ἀτάκτως. Τότε ἡ πλάσιγξ τῆς νίκης ἐκλίνετο πρὸς τὴν Μακεδόνα, καὶ πάντες οἱ Πέρσαι ἔφευγον. Ὁ διωγμὸς ἐχρημάτισε σφοδρὸς, καὶ ὁ φόβος ἀνεκδιήγητος. Ὁ Ἀλέξανδρος καταδίωξε τὸν Δαρειὸν ἕως εἰς τὰ Ἄρβηλα, ἐλπίζων πᾶσαν ὥραν νὰ τὸν φθάσῃ· ἀλλ' ὁ Περσικὸς μονάρχης ἐπέρασε σχεδὸν τότε, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἐφθάσε, καὶ ἀφῆκεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴν θησαυρὸν, τὰ τόξα καὶ τὴν ἀσπίδα.

Τοιαύτην ἔκβασιν ἔλαβεν αὕτη ἡ περιβόητος μάχη, ἡ ὁποία ἔκρινε τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς νικητῆς. Κατὰ τὸν Ἀρριανὸν οἱ μὲν Πέρσαι ἐζημίωσαν 300,000 ἀνθρώπους πλὴν τῶν αἰχμαλώτων, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει καὶ τὴν μεγάλην φθορὰν τῶν Περσῶν· δ

φορὰ τῆ Α'λεξάνδρου ἦτο μετριωτάτη, καὶ κατὰ τὸν ἴδιον συγγραφέα ὄχι περίτε τῶν 1200 ἀνδρῶπων, ἐξ ὧν οἱ περισσότεροι ἦσαν ἵππεις. Αὕτη ἡ μάχη σπ. χ. νέβη ἐν μηνὶ Ο'κτωβρίῳ εἰς τὸν αὐτὸν σχεδὸν καιρὸν, 331. ὅτε ἐγένετο πρὸ δύο χρόνων ἡ μάχη ἐν Γ'σσῶ. Ἐπειδὴ τὰ ἐν Ἀσσυρία Γαυγάμηλα, ὁ τόπος τῆς μάχης τῶν δύο στρατευμάτων, ὑπῆρχον μικρὰ καὶ ὀλίγον ἐγνωσμένα, ἐπωνομάσθη ἡ μάχη τῶν Ἀρβήλων, μιᾶς πόλεως κειμένης πλησίον τῆς τόπῃ τῆς μάχης. Ο' δὲ Δαρτεὸς μετὰ ταύτην τὴν τρομερὰν δυστυχίαν ἦλθε συνοδευόμενος ὑπ' ὀλίγων πρὸς τὸν ποταμὸν Δύκον, ὅτε πολλῶν συμβουλευόντων νὰ καύσῃ τὴν γέφυραν καὶ ν' ἀσφαλίσῃ τὴν φυγὴν τε, αὐτὸς ἠναντιώσθη λέγων, ὅτι δὲν ἤθελε νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τε μὲ τὸν θάνατον παμπόλλων ὑπηκόων, καὶ ἔτω διαβάς πολλὰς τόπῃς ἔφθασε περὶ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὰ Ἀρβηλα, καὶ ἐντεῦθεν ἔφυγεν εἰς τὴν Μηδίαν διὰ τῶν ὁρίων τῆς Ἀρμενίας παρακολυθούμενος ἀπὸ τῆς σατράπῃς καὶ ἀπ' ὀλίγης σωματοφύλακας, ἀναμένων τὰ χεῖρις καὶ ὑπερέμμενος πάσης ἐλπίδος εὐτυχίας, μάρτυρ ταλαίπωρος τῆς πτώσεως τῆς βασιλείας τε.

Ὅταν ὁ Α'λέξανδρος μισεύσας ἐπλησίασε πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, ὁ διοικητὴς αὐτῆς Μαζαίος, ὅστις κατέφυγεν αὐτῆ μετὰ τὴν μάχην τῶν Ἀρβήλων, παρέδωκεν αὐτὴν εἰς αὐτὸν ἀναιμωτὶ, μεθ' ὃ ὁ Α'λέξανδρος εἰσέβη μὲ ὄλον τὸ στρατεῦμα παρατεταγμένος ὡς εἰς μάχην. Τὰ τείχη τῆς Βαβυλῶνος ἦσαν ὄλα γεμάτα ἀνδρῶπων, μὲ ὄλον ὅτι οἱ περισσότεροι παλταὶ ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν, θέλοντες νὰ ἴδωσι τὸν νέον βασιλέα, τῆ ὁποῖε ἡ φήμη προκατέλαβε πολὺ τὸν ἐρχομὸν τε. Ο' Βαγισάνης, ὁ φρέραρχος καὶ

γαζοφύλαξ, φιλοτιμύμενος να μη φανῆ κατώτερος τῆ Μαζαίῃ κατά τὸν ζῆλον, ἔσρωσεν ὅλον τὸν δρόμον μετ' ἄνδρα, εἴσας ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη ἀργυρᾶ θυσιαστήρια, εἰς τὰ ὅποια ἐκαίετο θυμίαμα καὶ παντοία ἀρώματα· μετὰ δὲ τῆτο ἠκολούθησεν τὰ δῶρα τῆ βασιλείῃ, δηλ. ποιμναὶ ζώων, πλῆθος ἄπειρον ἵππων, λέοντες καὶ πάνθηρες τροπομπευόμενοι εἰς τὰ ὄρνιθοτροφεία (κλεβία)· ἔπειτα ἦρχοντο οἱ μάγοι ψάλλοντες ὕμνους κατὰ τὸ πάτριον ἔθος, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Χαλδαῖοι συνοδευόμενοι ἀπὸ τῆς Βαβυλωνίῃς μάντις καὶ μυσικῆς, καὶ τελευταῖοι ἦσαν οἱ Βαβυλώνιοι ἵππεις μετ' ἐπισημοσύνην αὐτῶν τε καὶ τῶν ἵππων ἀνεΐκασον. Ὁ βασιλεὺς ἐπρόσβαλε τὸν λαὸν να περιπατῆ εἰς τὴν ἕραν τῆ περσικῆ· αὐτὸς δὲ δορυφορούμενος ὑπὸ τῶν σωματοφυλάκων, καὶ καθεύδων ἐπὶ τῆς ἀμάξης, εἰσέβη εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὸ παλάτιον ἐν εἰδει θριάμβου. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπολυπραγμόνησεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅλα τὰ κινητὰ καὶ τὸ χρυσίον τῆ Δαρείῃ, ἕνα θησαυρὸν ἀμέτρητον, τὰ ὅποια διένειμεν ἀφειδῶς εἰς τῆς στρατιώτας· κατέστησε δὲ σατράπην μὲν τῆς Βαβυλωνίῃς τὸν Μάζατον, στρατηγὸν δὲ τῶν μετὰ τῆ Μαζαίῃ ὑπολειπομένων στρατιωτῶν Ἀπολλόδωρον τὸν Ἀμφικολίτην.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Σιττακηνὴν χώραν, καὶ ἔπειτα εἰς Σῆσα (1), ὅπου ἔφθασεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίῃς ἐν ἡμέραις εἴκοσι, καὶ εὔρε θησαυρὸν ἀναρίθμητον (500,000 τάλαντα ἀργυρίῃ), τὸν ὅποιον διένειμεν εἰς τῆς στρατιώτας ἀνταμείβων καθεύονα

(1) Εἰς τὰ Σῆσα εὔρεν ὁ Ἀλέξανδρος τὰς χαλκὰς εἰκόνας τῆ Ἀρμόδιῃς καὶ Ἀρκεθγείτονος, καὶ ἔπεμψεν αὐτὰς ὀπίσω εἰς τὰς Ἀθῆνας.

κατ' ἀξίαν. Ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ὅτε ἀφῆκε τὴν μητέρα καὶ τὰ τέκνα τῆ Δαρείου, ἐπροχώρησεν εἰς ποταμὸν ὀνομαζόμενον Πασιτίγριν, καὶ διαβάς αὐτὸν με' 9000 πεζοὺς καὶ 3000 ἵππεις Ἀγριᾶνας τε καὶ Ἑλληνας μισθωτὰς, ἔτι δὲ καὶ με' 3000 Θράκας, εἰσέβη εἰς τὴν Οὐξιανὴν χώραν, ἣ ὅποια καίται πλησίον τῶν Συσῶν καὶ ἐκτείνεται ἕως τῆς Περσίας. Μεταξὺ δὲ αὐτῆς καὶ τῆς Συστιανῆς εὐρίσκεται ἓν μόνον σενὸν πέραμα. Ὁ Μαδάτης, ὁ ἑπαρχὸς ἐκείνης τῆς χώρας, ἀνὴρ ἐχὼ καλίμβυλος ἢ ὀπαδὸς τῆς τύχης, ἀλλὰ πιστὸς πρὸς τὸν βασιλέα, ἀπεφάσισε ν' ἀντισταθῆ ἕως ἐσχάτου κινδύνου· καὶ πρῶτον μὲν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν κειμένην ἐπάνω εἰς κρημνὰ καὶ βράχους, καὶ περικυκλωμένην ἀπὸ φάραγγας, ἔπειτα δὲ βιαζόμενος κατέφυγεν εἰς τὸ φρέριον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου οἱ πολιορκούμενοι ἔπεμψαν τριάκοντα πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα, αἰτῶντες συγγνώμην, τὴν ὁποίαν καὶ ἀπέλαυσαν διὰ μεσιτείας τῆς Σισυγάμβριδος, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ μόνον ἐσυγχώρησε τὸν Μαδάτην, τὸν συγγενῆ ταύτης τῆς βασιλίσσης, ἀλλὰ καὶ ἀφῆκε τὴν πόλιν ἀβλαβῆ, καὶ ἀπέλυσεν ὅλως τὰς αἰχμαλώτους καὶ τὰς παραδοθέντας, συγχωρῶν εἰς αὐτὰς νὰ ζῶσιν ἐλευθέρως καὶ αὐτονόμως, καὶ νὰ γεωργῶσι τὰς ἀγρὰς δίχα φόρου. Διατάξας ὁ Ἀλέξανδρος τὰ περὶ τῆς Οὐξίης, ἦλθεν εἰς τὰ σενὰ τῶν Συσῶν (1), τὰ ὅποια ἐφυλάττοντο ἀπὸ ὄρη σχεδὸν ἀπρόσιτα καὶ ἀπὸ τὸν Ἀριοβαρζάνην ἔχοντα 5000 στρατιώτας, καὶ ἐμποδιῶντες ὀλίγον, εἰσέβη εἰς αὐτὰ δι' ἑνὸς δρόμου πάντη διαφόρου.

(1) Αὐτὰ τὰ σενὰ ὀνομαζόμενα Συσιάδες ἢ Συσίδες πύλαι εἶναι σενὸν πέραμα μεταξὺ Συσῶν καὶ Περσιπόλεως.

διὰ τῶν βενῶν, καὶ ἕως ἐπιπεσῶν αἰφνιδίως, κατέκοψε τὸς φυλάττοντας βαρβάρους.

Ὁ Ἀλέξανδρος, τὸν ὅποιον ἡ εὐροῖσα τύχη παρεκολέθει πανταχῶς, διαφυγὼν τὸν ἀνωτέρω κατὰ τὰ γενὰ κίνδυνον, ἤρχετο εἰς τὴν Περσίαν, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν ἔλαβεν ἐπιστολὰς παρὰ Τιριδάτη τῆ διοικητῆ τῆς Περσεπόλεως, ὁ ὅποιος ἐμήνυεν αὐτῷ, ὅτι οἱ Περσεπολίται ἀκούοντες αὐτὸν ἐρχόμενον ἀπεφάσισαν ἵ ἀρπάσῃ ὅλης τῆς βασιλικῆς ὑπ' αὐτῆ φυλατομένης θησαυρῆς, καὶ διὰ τῆτο παρεκάλει αὐτὸν νὰ φθάσῃ ὅσον τάχως λέγων, ὅτι αὐτὸς ἐμελλε νὰ περάσῃ μόνον τὸν ποταμὸν Ἀράξην, ὁ δὲ λοιπὸς δρόμος ἦτον ὁμαλὸς καὶ εὐκόλος. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ἀφείσας τὸ πεζικόν, περιεπάτει ὅλην τὴν νύκτα ἔχων τὸς ἵππους, οἱ ὅποιοι ἀπέκαμον πολὺ ὑπὸ τῆ μήκῃς καὶ τῆς ταχύτητος τῆς ὁδοιπορείας, καὶ ἐπέρασε τὸν Ἀράξην ἐπάνω εἰς γέφυραν, τὴν ὁποίαν ἔσῃσε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἀλλὰ πλησιάζοντι εἰς τὴν πόλιν ἀπήντησεν αὐτῷ πλῆθος ἀνθρώπων, θέαμα ἔλεεινὸν καὶ παράδοξον· ἦσαν δὲ αὐτοὶ πάντες Ἕλληνας αἰχμάλωτοι ὡς 4000 (1) τὸν ἀριθμὸν γεγηρακότες, τὸς ὁποῖους οἱ Πέρσαι ἐτυράννησαν διαφόροις βασάνοις, ἄλλων μὲν κόψαντες τὰς χεῖρας, ἄλλων δὲ τὸς πόδας, καὶ ἄλλων τὰ ὦτα καὶ τὰς ῥίνας. Αὐτοὶ ἐφαίνοντο ὡς φαντάσματα καὶ ὄχι ἄνθρωποι, καὶ μόνον ἐκ τῆς φωνῆς διακρίνοντο. Ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἐδυνήθη εἰς παρομοίαν θεωρίαν νὰ μὴ δακρύσῃ· καὶ βλέπων ὅτι ὅλοι ἀνεβόων καὶ ἐπεκαλῶντο ἔλεος τῆς συμφορᾶς των, εἶπε νὰ ἔχῃσι

(1) Curt. Lib. v, 5, 5. Ὁ Διόδωρος, Ἰεζῖνος, καὶ Σκίδας ἀριθμοῦσι μόνον 800.

Δάρρος, ὑποχόμενος ὅτι θέλῃσιν ἴδη πάλιν τὰς γυναῖκας καὶ τὴν πατρίδα. Ὅμως αὐτοὶ ἔκριναν ἀρμόδιον νὰ μείνωσιν ἐκεῖ, ὅπῃ ἡ δυσυχία ἐγένεεν εἰς αὐτὰς συνήθης, καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔκαμε πολλὰ πλεσιοπάροχα χαρίσματα πρὸς ἀνακλιτισμὸν τῶν βασάνων, παραγγείλας εἰς τὸν διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας νὰ φέρεται πρὸς αὐτὰς φιλανθρωπῶς καὶ σεβασμίως.

Τὴν ἀκόλευθον ἡμέραν εἰσέβη ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Περσέπολιν πανσρατιᾷ χωρὶς τινος ἀντιτάσεως, καὶ αἱ στρατιῶται ὤρμησαν κατακόπτειν καὶ κατασφάζειν ὅλους τὸς ἐναπολειφθέντας ἐν τῇ πόλει ἐγκατοίκους. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς εὐθὺς ἐπρόσαξε νὰ παύσωσι τὸν φόνον, καὶ ἀπηγόρευσε νὰ κάμωσιν ἄλλην βίαν. Οἱ θησαυροὶ τῶν ἄλλων τόπων ἦσαν ὡς τὸ μηδὲν ὡς πρὸς τὸν θησαυρὸν ταύτης τῆς πόλεως (1). ἄλλ' ἔχ' ἤττον τῆτο δὲν ἐδυνήθη νὰ σώσῃ τὴν πόλιν. Ἐπειδὴ ὅτε ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκάθητο ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ συμπόσιον συνευοχόμενος μετὰ τῶν φίλων, καὶ ἔτυχε πικρὸν πέραν τῆ δέοντος, καὶ ἡ συνομιλία κατήντησεν εἰς τὴν διήγησιν τῶν πολλῶν κακιῶν, ὅσα ἔπραξαν οἱ Πέρσαι κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Θάϊς, μία τῶν παλλακίδων, Ἀττικὴ τὸ γένος, ὠνείδιζε τὸν βασιλέα ὡς μικρόψυχον, διότι δὲν ἐκδικήθη τὸς τάσας φόνους, ὅσους ἔπραξαν οἱ βάρβαροι. Οἱ δὲ λόγοι ταύτης τῆς γυναικὸς ἦσαν οἱ ἀκόλευθοι — λόγοι, οἱ ὅποιοι δὲν προξενῶσι τιμὴν ἔτε εἰς τὴν θηλύτητα αὐτῆς, ἔτε εἰς τὸ φιλότιμον ἦθος τῆς Ἀλεξάνδρου, ὁ ὅποιος συνανεσρέφετο μὲ τοιαύτην κακὴν κεφαλὴν.

(1) 120,000 τάλαντα κατὰ Διόδ. καὶ Κέρτ. Περὶ τῆς Θάϊδος ὄρα Ἀθην. Δεικνουσ. Βιβλ. ΙΓ'.